

Sygn. akt: I C 231/16 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Hanna Woźniak
Protokolant:	Paulina Kruk

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2016 r. w Wąbrzeźnie

sprawy z powództwa (...) **Sp. z o.o. sp. k-a. sp. j. w W.**

przeciwko P. S.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. obciąża powoda kosztami postępowania i uznaje je za uiszczone w całości.

SSR Hanna Woźniak

Sygn. akt I C 231/16 upr

UZASADNIENIE

W dniu 23 marca 2016 roku powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa - akcyjna spółka jawna z siedzibą w W. wystąpił do Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie z pozwem o zapłatę przeciwko P. S. wnosząc o wydanie nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego P. S. kwoty 2.350,04 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie zwrotu kosztów sądowych – 30 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Na dochodzoną w pozwie kwotę składała się należność główna wynosząca 1.342,08 zł, kwota 277,80 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie, 63,49 zł tytułem prowizji od udzielonej pożyczki, 666,67 zł tytułem prowizji inicjalnej od udzielonej pożyczki. Uzasadniając swoje stanowisko procesowe powód podał, że w dniu 31 maja 2014r. pozwany zawarł z (...) Spółka z o.o. umowę elastycznej pożyczki ratalnej w Z., przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Pozwany dokonał rejestracji w systemie teleinformatycznym, jednocześnie akceptując warunki umowy pożyczki oraz regulamin elastycznej pożyczki ratalnej. Ponadto pozwany potwierdził warunki umowy poprzez dokonanie przelewu jednego grosza (0,01 zł) ze swojego rachunku bankowego na rachunek bankowy pożyczkodawcy, zamieszczając w tytule przelewu sformułowanie: potwierdzam rejestrację i zgadzam się na umowę pożyczki Z..pl. W dniu 20 maja 2014 roku (...) Sp. z o.o. przelała na rachunek pozwanego kwotę 1.342,08 zł tytułem zawartej umowy pożyczki. W związku z zawarciem tej umowy, naliczona została prowizja w wysokości 63,49 zł stanowiąca opłatę za udzielenie pożyczki, którą pożyczkobiorca był zobowiązany uiścić na rzecz pożyczkodawcy i która została doliczona do kwoty pożyczki. W przypadku zaległości w spłacie, pożyczkobiorca zobowiązany był do

pokrycia kosztów monitu telefonicznego – 5 zł za każdy monit, kosztów wysłania SMS – 2 zł za każdy SMS, kosztów przygotowania i wysyłki wezwania do zapłaty w postaci listu poleconego – 15 zł za każdy list. Pozwany nie wywiązał się z umowy.

Ponadto powód podniósł, że zawarł umowę spółki jawnej wraz z dwiema innymi firmami, a wierzytelności - w tym w stosunku do pozwanego - zostały wniesione jako wkład niepieniężny przez (...) Sp. z o.o. Ponadto została zawarta umowa cesji pomiędzy (...) Sp. z o.o., a stroną powodową, której przedmiotem były prowizje i odsetki naliczane od zawartych umów pożyczek.

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2016 roku, wobec stwierdzonego braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, procedując na podstawie art. 505³³ § 1 kpc, przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wąbrzeźnie, jako sądowi właściwości ogólnej pozwanego.

Pozwany P. S. nie stawiał się na rozprawę, nie żądał rozpoznania sprawy pod jego nieobecność i nie zajął żadnego stanowiska procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. w W. świadczy za pośrednictwem internetu usługi finansowe, w tym udziela pożyczek gotówkowych, posługując się gotowym formularzem umowy elastycznej pożyczki ratalnej.

dowód: formularz umowy elastycznej pożyczki ratalnej k.24-26, regulamin elastycznej pożyczki ratalnej k.27

W dniu 31 maja 2014r. (...) Sp. z o.o. wystawiła harmonogram spłaty do umowy pożyczki o numerze (...), w którym zostało wskazane, że pożyczka ma być spłacana w 6 ratach od 30 czerwca 2014r. do 30 listopada 2014r. w łącznej kwocie 2.475,50 zł, przy czym kapitał wynosił 1.600 zł, odsetki -75,50 zł, a prowizja - 800 zł.

dowód: harmonogram k.19

W dniu 15 lipca 2014 roku (...) Sp. z o.o. sporządziła adresowane do P. S. pismo - wezwanie do zapłaty miesięcznej raty z tytułu zaciągniętej umowy elastycznej pożyczki ratalnej. Kwota spłaty wraz z opłatą windykacyjną została określona na 414,38 zł, przy czym 15 zł wynosił monit listowny.

dowód: wezwanie do zapłaty k.18

W dniu 31 lipca 2014 roku (...) Sp. z o.o. sporządziła adresowane do P. S. pismo – ostateczne wezwanie do zapłaty miesięcznej raty z tytułu zaciągniętej umowy elastycznej pożyczki ratalnej. Kwota spłaty została określona na 416,78 zł i zawierała 15 zł opłaty za monit listowny.

dowód: wezwanie do zapłaty k.21

W dniu 31 października 2014 roku (...) Sp. z o.o. sporządziła adresowane do P. S. pismo - wezwanie do zapłaty wraz z wypowiedzeniem umowy elastycznej pożyczki ratalnej, w którym wysokość całkowitej kwoty pożyczki wraz z odsetkami, opłatami i prowizjami określono na 2.115,44 zł.

dowód: wezwanie do zapłaty wraz z wypowiedzeniem umowy elastycznej pożyczki ratalnej k.20

W dniu 10 lutego 2015 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa - akcyjna z siedzibą w W. zawarły umowę spółki jawnej. W wykonaniu § 5 ust. 2 i 4 wskazanej umowy, w dniu 06 marca 2015r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła do spółki pod firmą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka (...) akcyjna spółka jawna z siedzibą w W. wkład niepieniężny w postaci

pakietu wierzytelności przysługujących jej z tytułu zawartych umów pożyczek. Listę wniesionych wierzytelności stanowił Załącznik nr 1 i obejmowała ona m.in. wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki nr (...) z wartością zadłużenia wynoszącą 1.457,81 zł, w tym kwotą pożyczki: 1.342,09 zł, kwotą odsetek: 63,49 zł i odsetkami za opóźnienie: 52,24 zł, ze wskazaną datą wymagalności: 31 lipca 2014r. W dniu 6 marca 2015 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (sprzedający) zawarł z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa akcyjna Spółka jawna z siedzibą w W. (kupujący) umowę sprzedaży, której przedmiotem były niesporne i wymagalne wierzytelności przysługujące sprzedawcy, wynikające z zawartych z dłużnikami umów pożyczek, na które składały się prowizje i odsetki od prowizji. Wykaz wierzytelności miał stanowić załącznik numer 1 do wskazanej umowy. Portfel miał zostać przekazany kupującemu w postaci wykazu sporządzonego elektronicznie (plik E.), zawierającego dane finansowe odnośnie wierzytelności oraz inne dodatkowe informacje. w szczególności: numer pożyczki, kwotę prowizji, kwotę odsetek za opóźnienie, datę wymagalności świadczenia.

dowód: umowa spółki jawnej k.32-34v, k.35-37v; oświadczenie o wniesieniu przez współnika wkładów k.29; lista wierzytelności wniesionych wkładem niepieniężnym przez (...) sp. z o.o. do (...) sp. z o.o. SKA sp.j. w dniu 6 marca 2015r. k. 30-31; umowa sprzedaży k. 38-39

Sąd zważył, co następuje:

powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 339 § 1 kpc jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wydaje wyrok zaoczny. Sąd nie może wydać wyroku zaocznego, jeżeli pomimo niestawiennictwa pozwanego na rozprawie, żądał on przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności albo składał już w sprawie wyjaśnienia ustnie lub na piśmie (art. 340 kpc), stwierdzono nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność pozwanego jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną sądowi przeszkodą, której nie można przezwyciężyć (art. 214 § 1 kpc).

W realiach niniejszej sprawy zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego, ponieważ pozwany nie wdał się w spór, co do istoty sprawy, pomimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy, nie stawił się na jej termin, nie zajął żadnego stanowiska procesowego, nie wnosił o przeprowadzenie rozprawy w swojej nieobecności, ponadto brak jest podstaw, aby przyjąć, iż wystąpiły szczególne przeszkody uniemożliwiające jego stawiennictwo do Sądu.

Po myśli art. 339 § 2 kpc, Sąd wydając wyrok zaoczny przyjmuje za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W orzecnictwie istnieje utrwalony pogląd, że przyjęcie twierdzeń powoda za prawdziwe dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (vide: wyrok SN z 15 września 1967 r., III CRN 175/67, OSNC 1968/8-9/142, Lex nr 707, wyrok SN z 15 marca 1996 r., I CRN 26/96, OSNC 1996/7-8/108, Lex nr 24031; wyrok SN z 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97, Prok. i Pr.-wkl. (...), wyrok SN z 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr.-wkl. 1999/9/30, Lex nr 37430).

Należy przyjąć, iż twierdzenia pozwu budzą uzasadnione wątpliwości m.in., gdy dowody i twierdzenia przedstawione w pozwie są niekompletne, pozostawiają wątpliwości, co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, nie przedstawiają pełnego obrazu rzeczywistości, wskazują na brak legitymacji procesowej powoda lub pozwanego etc.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, iż przytoczone w pozwie okoliczności faktyczne budzą wątpliwości, dlatego zostało przeprowadzone postępowanie dowodowe.

Powód swoje roszczenie oparł na art. 509 § 1 i 2 kc, stanowiącym, iż wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością na nabywcę przechodzą wszelkie związane z nią prawa, a w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Warunkiem uzyskania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi.

Podstawę prawną żądania stanowi przepis art. 720 kc określający, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W niniejszej sprawie zastosowanie winny znaleźć także przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w szczególności art. 3 ust. 1 stanowiący, iż przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, a także art. 3 ust. 2 pkt 1 określający, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się również umowę pożyczki.

Obecny kształt procesu cywilnego z woli ustawodawcy posiada charakter kontradiktoryjny, co potwierdzają unormowania zawarte w art. 232 kpc oraz w art. 6 kc. Ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania, które są dysponentem toczącego się procesu. To strony winny przejawiać aktywność, w celu wykazania wszystkich istotnych okoliczności i faktów, z których wywodzą skutki prawne, ponieważ ponoszą ryzyko wydania niekorzystnego dla nich rozstrzygnięcia. W aktualnym stanie prawnym Sąd nie ma obowiązku zarządzania dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też nie jest zobowiązany do przeprowadzania z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Aktywność procesowa Sądu jest dopuszczalna tylko w wyjątkowych sytuacjach i w ogóle nie powinna mieć miejsca w sytuacji, gdy strony są reprezentowane przez fachowych pełnomocników (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., II CSK 297/10, LEX nr 970074).

Na gruncie niniejszej sprawy obowiązek wykazania istnienia wierzytelności oraz jej wysokości, a także skutecznego dokonania cesji, spoczywał wyłącznie na reprezentowanej przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, stronie powodowej, ponieważ to ona z faktów tych wywodziła swoje roszczenie o zapłatę.

Do zawarcia umowy pożyczki mogło dojść poprzez złożenie zgodnych oświadczeń woli w postaci elektronicznej, ale tego rodzaju okoliczność powinna zostać należycie wykazana. Tymczasem zaoferowany przez stronę powodową materiał procesowy nie wystarcza do ustalenia, że poprzednik prawny powoda zawarł z pozwanym umowę pożyczki nr (...), z której następnie P. S. miałby się nie wywiązać.

Przedłożona przez powoda umowa elastycznej pożyczki ratalnej stanowi jedynie wydruk wzoru tego dokumentu (formularz), ponieważ w ogóle nie zawiera danych pożyczkobiorcy, numeru i daty zawarcia umowy, czy podpisów pożyczkodawcy i pożyczkobiorcy. Tymczasem w świetle § 3 ust. 5 tego wzoru umowy elastycznej pożyczki ratalnej pożyczkodawca, oprócz dokumentów określonych w § 3 ust. 4, niezwłocznie po zawarciu umowy i udzieleniu pożyczki na podstawie pierwszego wniosku o pożyczkę przesyła pożyczkobiorcy drogą pocztową: dwa egzemplarze umowy podpisane przez osobę umocowaną do zawarcia umowy w imieniu pożyczkodawcy oraz regulamin i harmonogram. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do podpisania jednego egzemplarza doręczonego dokumentu umowy oraz odesłania go do pożyczkodawcy drogą pocztową. Podpisanie umowy przez pożyczkobiorcę oznacza jednocześnie dodatkowe potwierdzenie poprawności danych osobowych pożyczkobiorcy zawartych w dokumencie umowy. Powód powinien zatem znajdować się w posiadaniu dokumentu umowy zawartej z pozwanym, podpisanym przez obydwie strony umowy, którego jednak nie przedłożył.

Ponadto zawarty w aktach sprawy wydruk bankowy (k.22-23) w ogóle nie pozwala na ustalenie, do kogo należy rachunek bankowy, na który przelana została kwota 0,01 zł. Należy także zwrócić uwagę, iż pomimo powoływania się na okoliczność zawarcia z pozwanym umowy pożyczki o numerze (...), zaakceptowania przez pozwanego jej postanowień oraz dokonania czynności kończącej proces rejestracji w postaci uiszczenia kwoty 0,01 zł, powód nie wykazał, aby kwota 0,01 zł została przez P. S. przelana na poczet umowy pożyczki nr (...), ponieważ z dołączonego wydruku bankowego dotyczącego przelewu przychodzącego wynika jednoznacznie, iż wpłata w wysokości 0,01 zł z dnia 31 maja 2014r. dotyczy umowy pożyczki Z..pl nr (...) (k.22, k.23).

Także treść harmonogramu, wszystkich wezwań do zapłaty kierowanych do pozwanego, w tym zawierającego wypowiedzenie umowy oraz lista wierzytelności wniesionych wkładem niepieniężnym przez (...) sp. z o.o. do (...) sp. z o.o. SKA sp. j. w dniu 6 marca 2016r., wskazuje, iż dotyczyły one pożyczki nr (...), a nie o nr (...). Strona powodowa w toku postępowania w żaden sposób nie wyjaśniła tej rozbieżności.

Sąd zwraca także uwagę na sprzeczności w zakresie kwoty mającej stanowić przedmiot pożyczki. Z jednej strony powód w treści pozwu podaje, iż w dniu 31 maja 2014r. (...) Sp. z o.o. przekazała na rachunek pozwanego 1.342,08 zł i kwota w tej wysokości widnieje także na liście wierzytelności wniesionych wkładem niepieniężnym przez (...) sp. z o.o. do (...) sp. z o.o. SKA sp. j. w dniu 6 marca 2015r. w odniesieniu do umowy nr (...). Z drugiej strony, w przedłożonym harmonogramie dotyczącym pożyczki o tym samym numerze występuje kwota kapitału do spłaty wynosząca 1.600zł, co by wskazywało, iż P. S. dokonał spłaty pierwszej raty, czego jednak powód w ogóle nie podniósł, twierdząc, iż kwota pożyczki udzielonej pozwanemu wynosiła 1.342,08 zł.

Ponadto prócz twierdzeń zawartych w pozwie, powód w żaden sposób nie wykazał, aby kwota pożyczki w ogóle została przekazana przez pożyczkodawcę na rachunek bankowy pozwanego – zgodnie postanowieniem § 3 ust. 3 wzoru umowy elastycznej pożyczki ratalnej.

Mając powyższe na względzie, należy uznać, iż powód nie wykazał, aby pomiędzy pozwanym a (...) Sp. z o.o. doszło do zawarcia umowy pożyczki nr (...), tym samym nie udowodnił, aby nabyta przez niego wierzytelność dotyczyła zobowiązania pozwanego P. S., stąd też powództwo na podstawie art. 6 kc podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt 1 wyroku.

Abstrahując od powyższego, należy zauważyć, iż ponieważ Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w uzasadnieniu postanowienia o przekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wąbrzeźnie wskazał, że „roszczenie budzi wątpliwości w zakresie wysokości żądanych kosztów związanych z obsługą zadłużenia (wysokość tych kosztów jest znaczna w stosunku do kwoty roszczenia głównego)”, Sąd analizował kwestię dopuszczalności dochodzenia przez powoda kwot 63,49 zł oraz 666,67 zł - z tytułu prowizji od udzielonej pożyczki.

Z tabeli opłat stanowiącej załącznik nr 1 do przedłożonego przez powoda regulaminu elastycznej pożyczki ratalnej wynika, iż (...) Sp. z o.o. pobierała prowizję za udzielenie pożyczki wynoszącą 70% od kwoty pożyczki wypłacanej pożyczkobiorcy, przy czym regulamin ten obowiązywał dopiero od dnia 17 listopada 2014r. Z kolei harmonogram spłat sporządzony na dzień 31 maja 2014r. wskazuje, iż w przypadku pożyczki o nr (...), od kwoty kapitału wynoszącej 1.600 zł, (...) Sp. z o.o. naliczyła prowizję wynoszącą 800 zł, a więc stanowiącą 50% kwoty udzielonej pożyczki, przy czym powód dochodził w pozwie zapłaty kwoty 63,49 zł tytułem prowizji od udzielonej pożyczki oraz kwoty 666,67 zł tytułem „prowizji inicjalnej od udzielonej pożyczki”.

W ocenie Sądu zastrzeżenie tego rodzaju zawyżonych opłat w formie prowizji wynoszących, czy to 70%, czy też 50%, za samo udzielenie pożyczki, zmierzało do obejścia zakazu przewidzianego w art. 359 § 2¹ kc. Przepis ten – wg stanu prawnego na dzień 31 maja 2014r. – stanowił, iż maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie mogła w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Ponieważ tego rodzaju zabieg był stosowany w obrocie konsumenckim, dochodziło niewątpliwie do naruszenia interesów konsumenta. Skoro określenie przez pożyczkodawcę prowizji na wskazanym poziomie zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, należy je uznać za prawnie niedopuszczalne,

a zatem nieważne - jako sprzeczne z ustawą (art. 58 § 1 kc). Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został także wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie V ACa 622/14. Sąd w niniejszej sprawie podziela stanowisko wyrażone we wskazanym orzeczeniu, iż postanowienia umowne wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych. Tym samym roszczenie powoda o zapłatę kwot z tytułu prowizji i tak byłoby pozbawione podstaw prawnych.

O kosztach procesu postanowiono po myśli art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Z uwagi na okoliczność, iż stroną przegrywającą niniejsze postępowanie był powód, Sąd w pkt 2 wyroku obciążył go kosztami procesu uznając je za uiszczone w całości.

Sędzia

Hanna Woźniak